

Pirmsskolas izglītība

2017. gada 3. novembris,
Nr. 17 (122)

Numura
tēma

Kāds dārzs ir bērnudārzs?

✿ Mēs par savu novadiņu
Tematiskais pasākums

✿ Zeme un ūdens
Rotaļnodarbība divās daļās

Nuaurā lasiet

3 Kāds dārzs ir bērnudārzs?

6 Mēs par savu novadiņu

10 Zeme un ūdens

13 Pieskāriens cilvēka būtībai

Ķekavas novada PII „Ieviņa” bērnu radošie darbi dažādās tehnikās.

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” elektroniskais pielikums „Pirmsskolas Izglītība”
Izdevējs: SIA „AB konsultants”
Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805
Latvijas Republikas UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313
Redakcijas adrese: Dzirnauva iela 21

Rīgā, LV-1010; tālr.: 67096393;
e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv
www.izglitiba-kultura.lv
Redaktore: Daiga Kļanska
Korektore: Zigrīda Purvlice
Maketētāja: Linda Prātniece
Foto: no PII arhīva
Uz vāka: Ķekavas novada PII „Ieviņa” bērni valsts svētku svinībām gatavoja torti Latvijas kontūras formā.

Kāds dārzs ir bērnudārzs?

ILZE BRINKMANE

Atbildi uz šo jautājumu pirmsskolas izglītības pārstāvji un citi speciālisti 10. oktobrī meklēja centra „Dardedze” VIII ikgadējā konferencē var darbības pret bērnu novēršanai.

EMOCIONĀLO INTELIĢENCI RAKSTURO CILVĒCĪGUMS

Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” projekta „Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” nacionālā koordinatore **Kristīne Jozauska** norādīja, ka izglītības vidē arvien aktuālāki kļūst skolotāju sociāli emocionālās kompetences pētījumi, kas ietver spēju pazīt un kontrolēt savas emocijas un adekvāti reaģēt uz citu emocijām.

„Sociāli emocionālā kompetence ir cilvēcīgums,” secina K. Jozauska un piebilst, ka skolotāji, kuri ir emocionāli inteliģenti, pieņem atbildīgākus un pārdomātākus lēmumus, labāk identificē problēmsituācijas, grūti-

 Skolotāji, kuri ir emocionāli inteliģenti, pieņem atbildīgākus un pārdomātākus lēmumus, labāk identificē problēmsituācijas, grūtības, kādās var nonākt bērns. Viņus raksturo pašefektivitāte un pārliecība par savu līdzatbildību.

IKVD pārstāve Kristīne Jozauska norāda – starptautiski pētījumi apstiprina, ka pozitīvas un atbalstošas skolas attiecības ar skolēna ģimeni sekmē bērnu veselīgu attīstību un viņiem ir labāki mācību sasniegumi.

bas, kādās var nonākt bērns. Viņus raksturo pašefektivitāte un pārliecība par savu līdzatbildību. Sadarbībā ar šādiem skolotājiem bērni ir laimīgāki, jo rod emocionāli atbalstošu vidi. Tiek veidotas uzticības attiecības ar bērniem un viņu vecākiem.

Speciāliste norāda – arī starptautiski pētījumi apstiprina, ka pozitīvas un atbalstošas skolas attiecības ar skolēna ģimeni sekmē bērnu veselīgu attīstību un viņiem ir labāki mācību sasniegumi. „Centra „Dardedze” aktivitātes palīdz mācīt bērniem izdarīt pareizās izvēles, un pirmsskolas vide šajā aspektā var dot būtisku ieguldījumu, lai bērni pieņemtu gudrus lēmumus,” stāsta K. Jozauska.

Pārmaiņu laikā izglītības iestādēs ir jāuzdod jautājums, kādus sociālās kontroles mehānismus izmanto un kā

skolotāji apzinās savu lomu, būdami procesa virzītāji, kā izmanto viņiem deleģēto varu, kā palīdz augt bērniem kā personībām, kā virza viņu attīstību.

PALĪDZ SAVSTARPĒJAS SARUNAS UN INFORMĀCIJAS APMAIŅA

Viena no biedrības „Latvijas vecāku kustība” dibinātājām un divu dēlu mamma **Zane Johansone** dalījās pieredzē, ko darīt, lai sadarbība starp bērnu, izglītības iestādi un vecākiem veidotos pozitīva. Viņa atklāja, ka vecākais dēls, kurš patlaban mācās jau 6. klasē, ir ļoti centīgs un kārtīgs, īsts paraugbērns, bet brālis trešklasnieks – pavisam atšķirīgs un māca savus vecākus uz visu paskatīties citādi. Piemēram, viņš esot jautājis: „Kāpēc dzīvē ir tā iekārtots, ka man ir jāiet

Biedrības „Latvijas vecāku kustība” dibinātāja Zane Johansone aicina atbalstīt vecāku padomes, kas nav organizētas formāli, bet kurās iesaistās idejām bagāti vecāki, lai kopīgi svinētu svētkus, organizētu mācību seminārus, piemēram, par bērnu emocionālo audzināšanu, radošās darbnīcas.

RD IKSD pirmsskolas izglītības nodaļas vadītāja Iveta Nagla atgādina par četriem pirmsskolu konsultatīvajiem centriem, kuros strādā psihologs un konsultācijas var saņemt arī vecāki.

uz bērnudārzu?” Turklāt jautājumi nebeidzas, tādēļ vecākiem ir jābūt nemitīgā attīstībā, lai spētu uz tiem atbildēt. Viņaspār, līdzīgi gataviem mainīties un mācīties ir jābūt arī skolotājiem.

Zane stāsta, ka pati bērnudārzu apmeklējusi fragmentāri un ar šo laiku viņai saistās ne visai pozitīvas atmiņas, tādēļ pirmo bērnu pirmsskolas izglītības iestādē laidusi ar zināmām bažām un pat bailēm. „Zinu, ka samulsuši ir gandrīz visi vecāki, netrūkst tādu, kas bērnudārzu paši nav apmeklējuši. Ir daudz neskaidru jautājumu, to vidū par informācijas apmaiņu: cik bieži informēs par notiekošo, kas to darīs. Iespējams, skolotājiem un iestāžu vadītājiem darbs jau ir kļuvis par rutīnu, bet ir vecāki, kam viņu bērns ir pirmais un arī vienīgais, tādēļ aicinu kļūdēt iespējamās bažas. To var panākt ar savstarpēju informācijas apriti,” ir pārliecināta Z. Johansone.

Pētījumi apliecina, ka neinformēti vecāki ir agresīvāki. Sarunas vai sarakste palīdz izprast, izvērtēt, veicina savstarpējo sapratni. „Jo vecāki būs informētāki, jo lielāka būs viņu motivācija palīdzēt, iesaistīties ikdienas

Jo vecāki būs informētāki, jo lielāka būs viņu motivācija palīdzēt, iesaistīties ikdienas procesos, ja radīsies nepieciešamība. Vecāki un skolotāji papildina viens otru, var apvienot idejas.

procesos, ja radīsies nepieciešamība. Vecāki un skolotāji papildina viens otru, var apvienot idejas,” uzsver Zane un dalās pieredzē: jaunākā dēla bērnudārza grupiņā esot radušās nopietnas uzvedības problēmas, un aktīvāko bērnu aizvešana pie iestādes vadītājas nedevisi gaidīto rezultātu. Sanākuši kopā visi vecāki un skolotāji, lai meklētu risinājumu. Nolemts, ka bērni paši uzraksta noteikumus, bet ar pozitīviem ieteikumiem: ko viņi darīs, nevis ko nedarīs. „Arī pati mājās cenšos atcerēties, ka tam, ko

pozitīvi nolemj bērns pats, ir pievienotā vērtība. Skolotājas ieviesa uzlīmju grāmatiņas, un bērns ar lepnumu vecākiem rādīja, cik saulīšu saņēmis. Efektīvas ir vecāku un skolotāju individuālās pārrunas, īpaši pirms skolas gaitu sākuma, jo ikdienā, atnākot pēc bērna, sarunas ir īsas un nesniedz pilnvērtīgu informāciju. Lasīju, ka citur praktizē trīspusējas sarunas, kurās piedalās arī bērns un uzklauša, kādas prasmes vēl jāattīsta,” stāsta Zane. Viņaspār, bezmērķīgas ir sapulces vecākiem, kurās iztīrā citu bērnu uzvedību, jo tā ir netaktiska rīcība, toties viņa aicina atbalstīt vecāku padomes, kas nav organizētas formāli, bet kurās iesaistās idejām bagāti vecāki, lai kopīgi svinētu svētkus, organizētu mācību seminārus, piemēram, par bērnu emocionālo audzināšanu, radošās darbnīcas u. tml.

„Iesaku pirmsskolas izglītības iestādēm veidot savu mājaslapu, lai vecāki varētu uzzināt, kāds ir redzējums, mērķi, iekšējās kārtības noteikumi, dienas ritms, pedagogu portfolio, dalība projektos, kontaktinformācija utt.

Pētījumi liecina, ka divu cilvēku

Lai izglītība nebūtu formāla, bet tiešām balstīta uz skolotāju vajadzībām, LU profesore Zanda Rubene iesaka pirmsskolu pedagogiem informēt pašvaldības par to, kādas zināšanas viņiem ir vajadzīgas, piemēram, vajadzīgas zināšanas par paaudzēm, zināšanas psiholoģijā, pedagogijas teorijās.

attiecībās krīze var rasties pēc septiņiem kopīgi pavadītiem gadiem, tādēļ bērnudārzā vēl ir iespēja iesaistīt abus vecākus pozitīvai rīcībai. Ja kaut ko dara ar sirdi, tad viss izdodas,” uzsver Z. Johansone.

AICINA DOMĀT CITĀDI UN APGŪT ZINĀŠANAS PAR PAAUDZĒM

Paneldiskusijā iesaistījās arī Latvijas Universitātes (LU) profesore **Zanda Rubene** un Rīgas domes (RD) izglītības, kultūras un sporta departamenta (IKSD) pirmsskolas izglītības nodaļas vadītāja **Iveta Nagla**.

Uz jautājumu, kā raksturotu mūsdienu bērnudārza pedagogu un kā vienā grupā samērot 25–30 bērnu vajadzības, Z. Rubene atbild, ka izpildīt visus uzdevumus un vēl paspēt mainīties var vienīgi supersieviete. „Aicinu domāt citādāk, ne tik daudz mainīt darbības formas. Pirmskolas pedagogam būtu nepieciešama tāda tālākizglītība, kas palīdzētu atbildēt uz mūsdienu sabiedrības uzdotajiem jautājumiem. Lai izglītība nebūtu formāla, bet tiešām balstīta uz skolotāju vajadzībām, iesaku pašvaldībām darīt

zināmu, kas, jūsuprāt, ir ķēdes nestabilais posms, piemēram, vajadzīgas zināšanas par paaudzēm, jo jaunie vecāki ir jau prasīgā y paaudze; tāpat ir vajadzīgas zināšanas psiholoģijā, pedagogijas teorijās,” stāsta Z. Rubene un aicina nebaidīties no pārmaiņām, bet būt atvērtiem.

Bērni pašī uzraksta noteikumus, bet ar pozitīviem ieteikumiem: ko viņi darīs, nevis ko nedarīs.

Tiek jautāts, kas jau tagad ir pieejams pedagogiem atbalstam viņu darbā. I. Nagla atgādina par četriem pirmsskolu konsultatīvajiem centriem, kuros strādā psihologs. Tie atrodas 13. PII „Ābecītis”, PII „Madariņa”, 273. PII un PII „Mārdaga”, un konsultācijas var saņemt arī vecāki. Tālākizglītības kursos ir iespējams apgūt, piemēram, komunikācijas prasmes:

Pirmskolas pedagogam būtu nepieciešama tāda tālākizglītība, kas palīdzētu atbildēt uz mūsdienu sabiedrības uzdotajiem jautājumiem.

kā uzsākt sarunu ar vecākiem, lai pretī nesaņemtu noraidošu attieksmi, kā veidot sadarbības modeli pašā izglītības iestādē, kā risināt problēmsituācijas utt.

K. Jozauska, atbildot uz jautājumu, kā iemācīties cilvēcību, pieļauj, ka katram būs sava atbilde: „Pamatā ir katra apmierinātība ar savu dzīvi, laimes izjūta, pašcieņa. Katrs šīs šķautnes var pilnveidot ar ļoti dažādām metodēm – mācoties, pievēršoties mākslai, piedaloties diskusijās, meditējot, tātad atrodot veidu, kā būt apmierinātam ar savu dzīvi, ar savām prasmēm, kā veidot attiecības ar līdzcilvēkiem – gan ar pieaugušajiem, gan ar bērniem, kā risināt problēmsituācijas, kā pārvaldīt savas emocijas.”

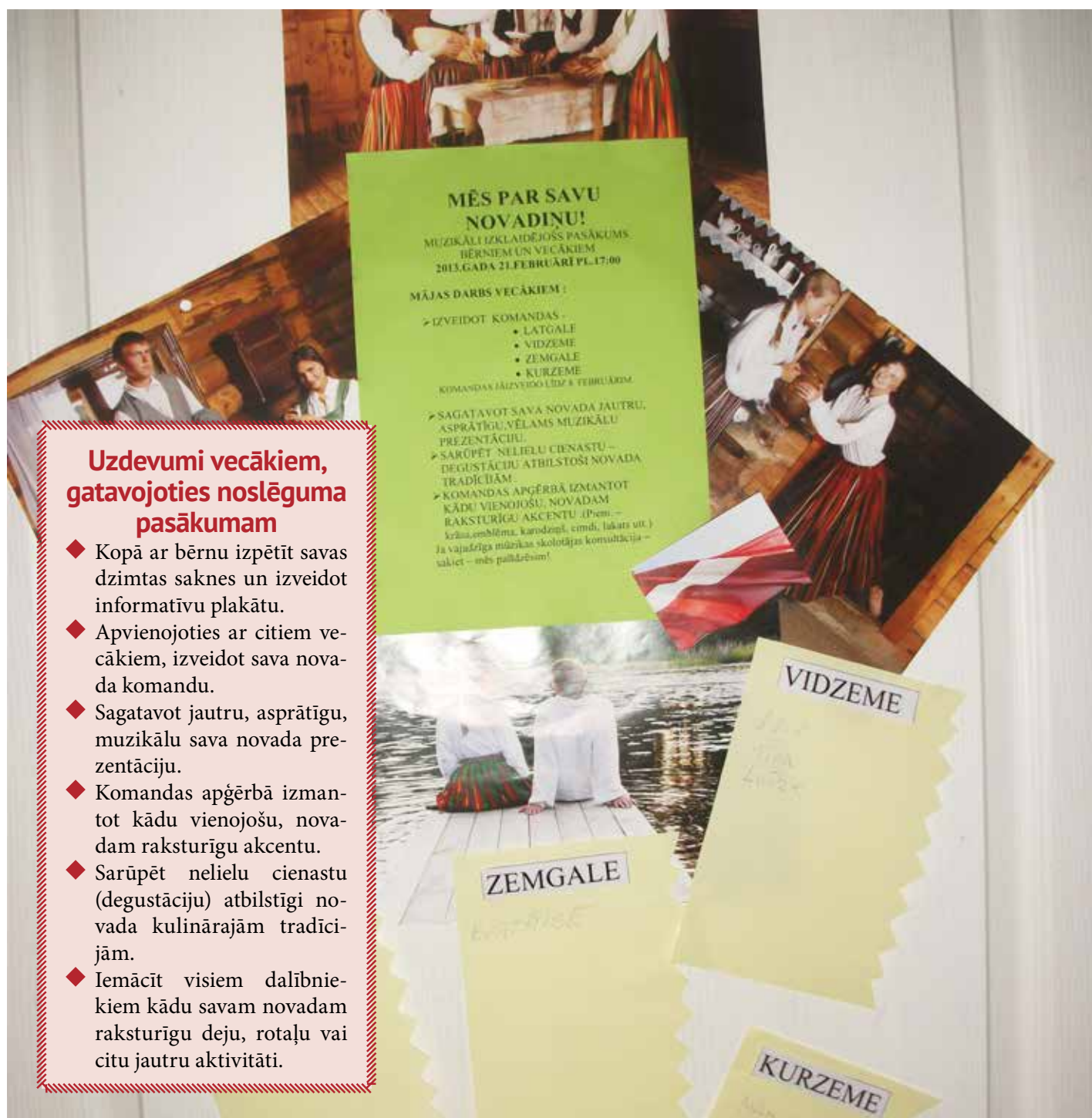
Z. Rubene papildina: viesojoties Somijā, pieredzes apmaiņā uzzinājusi, ka šis valsts skolotāju izglītības programmā ir īpašs veids, kā panākt, lai cilvēki mainītos savā profesionālajā darbībā. Modelējot problēmsituācijas izglītībā un tālākizglītībā, skolotājus neaicina izmantot labās prakses piemērus, bet gan izmantot risinājumus, kādi līdz šim nav izmantoti, un oriģinālās metodes teorētiski pamatot. „Tā varētu būt viena no receptēm, kā akumulēt pārmaiņas,” iesaka LU profesore.

Uz jautājumu, kā iesaistīt un motivēt vecākus izglītoties par bērnu attīstību un vajadzībām, Z. Johansone atbild, ka atslēgas vārds ir saruna, kurā pamatotu, kāpēc tas ir vajadzīgs, ieinteresētu, bet ir jārēķinās, ka vienmēr būs vecāki, kurus ir grūti pārliecināt.

„Manuprāt, nav jābrauc uz Skandināviju vai Spāniju, jo labās prakses netrūkst tepat, Latvijā, – ir daudz projektu, kas ir uzsākti, pateicoties arī vecāku iniciatīvai,” uzsver Z. Johansone.

Mēs par savu novadiņu

Tematiskais pasākums

Uzdevumi vecākiem, gatavojoties noslēguma pasākumam

- ◆ Kopā ar bērnu izpētīt savas dzimtas saknes un izveidot informatīvu plakātu.
- ◆ Apvienojoties ar citiem vecākiem, izveidot sava novada komandu.
- ◆ Sagatavot jautru, asprātīgu, muzikālu sava novada prezentāciju.
- ◆ Komandas apgērbā izmantot kādu vienojošu, novadam raksturīgu akcentu.
- ◆ Sarūpēt nelielu cienastu (degustāciju) atbilstīgi novada kulinārajām tradīcijām.
- ◆ Iemācīt visiem dalībniekiem kādu savam novadam raksturīgu deju, rotaļu vai citu jautru aktivitāti.

Informatīvs plakāts vecākiem par noslēguma pasākumu.

Idejas autore: Dzintra Elksnīte, Ķekavas novada pirmsskolas izglītības iestādes (PII) „Ieviņa” skolotāja.

Scenārija autore: Anita Kampa, Ķekavas novada PII „Ieviņa” skolotāja.

Dalībnieki: Ķekavas novada PII „Ieviņa” 13. grupas bērni ar vecākiem.

IEPRIEKŠĒJAIS DARBS

Pirms pasākuma vecāki ir izpildījuši mājasdarbu:

- ◆ izveidojuši sava novada komandu;
- ◆ sagatavojuši jautru, asprātīgu, vēlams, muzikālu sava novada prezentāciju;
- ◆ sarūpējuši nelielu cienastu (degustāciju) atbilstīgi novada tradīcijām;
- ◆ komandas apgērbā ir izmantojuši kādu vienojošu, novadam raksturīgu akcentu (krāsa, emblēma, karodziņš, cimdi, lakats utt.).

Skolotājas ir saģērbušās četru vēsturisko novadu tautastērpos, bērni – atbilstīgi komandu noformējumam. Vecāki sēž zālē pie četriem galdiņiem atbilstīgi piederībai konkrētam novadam.

Skanot tautas mūzikai, zālē virknītē ieved bērnus – katram novadam seši bērni, kas nostājas puslokā.

Tekstiem izmantotas latviešu tautasdziesmas: oriģinālas un pašu pārveidotas.

Skaista mana tēvu zeme
Par visām zemītēm:
Plaši lauki, zaļi meži,
Zilis jūras ūdentiņš.

Liepa zied, liepa zied
Zeltītiem ziediņiem.
Stādīsim liepu mežu
Apkārt mūsu pagalmiņu!

DZIESMA „DIV’ ROCIŅAS, DIV’ KĀJIŅAS”.

Vidzemnieka bērniņš biju,
Vakar gāju pa Vidzemi,
Vakar gāju pa Vidzemi
Vidzem’s ziedus lasīdama.

Skolotājas savu novadu tērpos kopā ar audzēkņiem.

Sagatavošanās darbs grupā

- ◆ Iepazīstināt bērnus ar novadiem – Vidzemi, Zemgali, Kurzemi, Latgali.
- ◆ Noskaidrot, kurā no novadiem pašreiz mēs visi dzīvojam. Uzzīmēt savu māju un ievietot Ķekavas pagasta kartē.
- ◆ Aplūkot sadarbībā ar vecākiem izveidotos plakātus un noskaidrot, no kura novada nāk katra bērna dzimta.
- ◆ Izpētīt katra novada tautastērpu, mēģināt uzzīmēt kopiju.
- ◆ Lasīt tautasdziesmas, teikas, pasakas, iepazīstināt bērnus ar slaveņiem novada sportistiem, rakstniekiem, māksliniekiem utt.
- ◆ Aplicēt vai veidot kolāžu par novadā raksturīgākajiem dabas objektiem – upi, jūru, dabas parku, augiem, dzīvniekiem, dižakmeņiem, pieminekļiem utt.
- ◆ Izpētīt latviešu cimdu un jostu rakstus un izveidot stilizētu papīra jostu, aizkrāsojot attiecīgās rūtiņas.
- ◆ Mājturībā pagatavot cepumu torti Latvijas formā.
- ◆ Mācīties no galvas tautasdziesmas un dziesmas, kas ir raksturīgas katram novadam.

Rīga, Rīga, skaista Rīga,
Kas to skaistu darināja?
Vidzemnieku rudzi, mieži,
Pakavoti kumeliņi.

Skaļi dziedu, gavilēju
Vidzemnieku novadā.
Lai balstiņa noskanēja
Pāri visai Daugavai.

Daudz māsiņu mūs’ sētā,
Visas lielas dziedātājas.
Visas lielas dziedātājas,
Čaklas darbu darītājas.

DZIESMA „ES BIJ’ MAZA MEITENĪTE”.

DEJA „KAMOLIŅŠ”.

Uz Ventiņas laba dzīve,
Tur miglīņa ilgi stāv:
Var miedziņu izgulēt,
Var darbiņu padarīt.

Kad es gāju jūriņā,
Jūra mana māmuliņa.
Kad es nācu maliņā,
Man pašam māmuliņa.

Kā mēs koši pušķosim
Kurzemītes novadiņu?
Stādīsim ozoliņus
Novadiņa maliņā,
Sēsīm rozes, magonītes
Ozoliņu starpiņā.

Padziedāsim mēs, bāliņi,
Lai māsiņas klausījās.
Lai māsiņas klausījās,
Rindiņā sasēdušas.

DZIESMA „ES UZGĀJU GANĪDAM(I)S”.

Nekur labi tā nebija,
Kā bij' labi Latgalē:
Tuvu upe, tuvu ezers,
Tuvu svētā baznīciņa.

Es uzaugu sarkanbalta
Ezeriņa maliņā:
Ik rītiņu mazgājos
Ezeriņa putiņās.

Lai ir jauki, kur ir jauki,
Latgalē vienmēr jauki:
Zaļi meži, lielas pļavas,
Skaisti rudzu tīrumiņi.

DEJA „PLAUKSTIŅDANCĪTIS”.

*Pēc dejas bērni dodas pie saviem
vecākiem.*

Skolotāja-Vidzeme: Šodien mēs
kopā ar bērnu vecākiem gribam ne-
klātienē apceļot Latvijas novadus, uz-
zināt, no kura novada ir cēlušies jūsu
dzimtu senči.

Skolotāja-Zemgale: Vecāki ir ap-
vienojušies pa novadiem un parādīs
pārējiem sava novada raksturīgākās
tradīcijas.

Skolotāja-Vidzeme:

Ai, radiņi, man' radiņi,
Pa pasauli izklīduši:
Cits krievos, cits leišos,
Cits dziļā Vidzemē.

Aicinu Vidzemes novada pārstāv-
jus!

*Uznāk Vidzemes novada koman-
da ar savu prezentāciju. Pēc katras*

*prezentācijas skan tautiska mūzika,
kuras laikā visi cienājas.*

Skolotāja-Kurzeme:

Visiem znoti šai zemē,
Man bij' znoti Kurzemē.
Riņķētiem kažokiem,
Sprādzētiem zābakiem.

Ar ko mūs pārsteigs Kurzemes no-
vads?

Kopā ar vecākiem uzstājas arī Vidzemes komanda.

Uzstājamies kopā ar vecākiem – Kurzemes komandas priekšnesums.

Kurzemes komandas priekšnesums.

Kurzemes novada komandas prezentācija.

Skolotāja-Latgale:

Mōtes mōseņu satyku
Uļņiceņas galeņā;
Taida jauka volūdeņa
Kai munai māmeņai.

Sveicinōjam Latgolas ļauzus!
Latgales novada komandas prezentācija.

Skolotāja-Zemgale:

Ai, radiņi, man' radiņi,
Pa pasauli izklīduši:
Cits Rīgā, Jelgavā,

Šodien mēs kopā
ar bērnu vecākiem
gribam neklātienē
apceļot Latvijas novadus,
uzzināt, no kura novada
ir cēlušies jūsu
dzimtu senči.

Cits dižā Dobelē.

Laipni lūgti, zemgalieši!

Zemgales novada komandas prezentācija.

**DZIESMA „MAZS BIJ' TĒVA
NOVADIŅIS”** (dzied visi da-
libnieki).

Skolotāja-Vidzeme: Paldies vi-
siem vecākiem, kuri ir atbalstījuši
mūsu organizēto pasākumu! Mēs visi
esam jauki pavadījuši šo laiku, uzzi-
nājuši kaut ko jaunu un ceram uz jūsu
aktīvu līdzdarbošanos arī turpmāk.

Skolotāja-Zemgale: Aicinu visus
uz kopīgu deju!

„LĪKUMU DEJA”.

TORTE „LATVIJA”

Mācību priekšmets: mājturība.
Gatavo bērni.

Sastāvdaļas

- Cepumi „Selga”
- Sviests – 150 g
- Kondensētais piens – 100 g
- Kakao – 2 ēdamkarotes
- Cukurs – 2 ēdamkarotes
- Marmelāde – 100 g
- Žāvēti augļi
- Dekorēšanai: dzērvenes, kokos-
riekstu skaidiņas

Pagatavošana

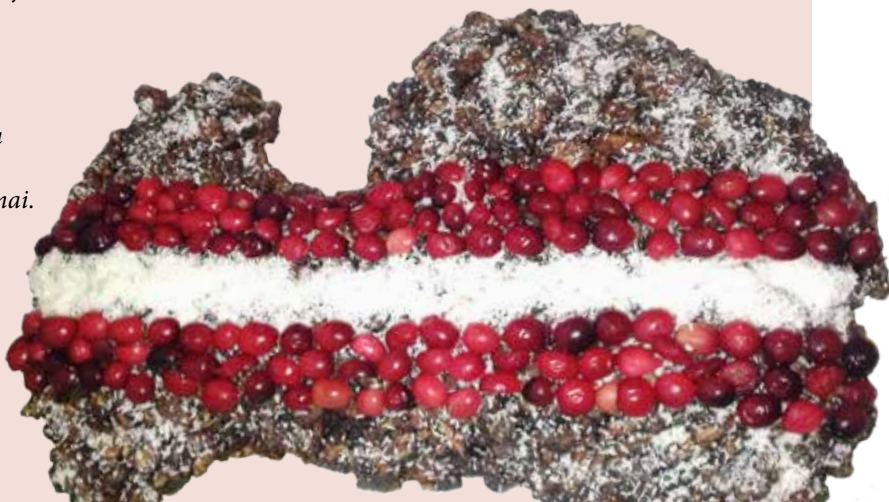
Gatavojam dubultporciju.

- ◆ Cepumus sadrupina.
- ◆ Marmelādi un žāvētus augļus sagriež mazos gabaliņos (augļus ērti griezt ar šķērēm).

- ◆ Izkausē sviestu, pievieno cukuru, kakao, kondensēto pienu, sadrupinātos cepumus, marmelādi, augļus.
- ◆ Visu samaisa.
- ◆ Iegūto masu liek uz paplātes, kas noklāta ar cepampapīru. (Cepampapīrs izgriezts kā Latvijas siluets vēlamajā lielumā.)

Torte ir
izdekorēta
un gatava
pasniegšanai.

- ◆ Ar rokām izveido vēlamu formu, pārklāj ar foliju, cieši piespiežot, lai torte turētos kopā, un liek ledusskapī. Ēd nākamajā dienā.
- ◆ Pirms ēšanas var dekorēt ar dzērvenēm un kokosa skaidiņām, veidojot Latvijas karogu.

Zeme un ūdens

Rotaļnodarbība divās daļās

Ikdienā lielākā daļa nodarbību notiek svaigā gaisā.

BAIBA KARPOVA un BIRUTA TAURIŅA,
Valkas pilsētas PII „Pasaciņa” grupas
„Taurenīši” skolotājas

Valkas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde (PII) „Pasaciņa” piedāvā ieskatu divās āra rotaļnodarbībās par tēmu „Zeme un ūdens”.

Āra nodarbības ir sena tradīcija, kuru kopš pagājušā gada aktualizējam vēl vairāk, jo esam iesaistījušies ekoskolu programmā. Iespēju robežās ikdienā lielākā daļa nodarbību notiek svaigā gaisā. Reizi pusgadā

katra grupa rāda atklāto rotaļnodarbību vecākiem.

1. DAĻA

Tēma: „Zeme”.

Mērķis: veidot saudzīgu attieksmi pret dabu, iepazīstot dārza piederumus, stādot puķes.

Bērnu vecums: 2 gadi.

Dominante: dabaszinības.

Pakārtotie darbības veidi: matemātika, sociālās zinības.

Uzdevumi:

◆ pilnveidot prasmi salīdzināt krāsi atšķirīga lieluma priekšmetus (lāpstīņas);

- ◆ veidot saudzīgu attieksmi pret dabu, stādot puķes puķupodā;
- ◆ vingrināties pazīt un nosaukt dārza darbiem nepieciešamos priekšmetus – ķerru, kapli, lāpstu, lejkannu;
- ◆ rosināt vērot augu, tā daļas – saknes, kātu, ziedus.

Izmantojamie materiāli: ķerra, kaplis, lāpsta (liela), maza lāpsta katram bērnam, puķupods, četras atraitnītes, melnzeme, burkāns katram bērnam, rotaļu zaķēns.

Iepriekšējais darbs:

- ◆ bērnu vecāki atnes mazākas lāpstīņas;

- ◆ pirms nodarbības skolotāja rotaļu laukuma smilšukastē aprok burkānus.

NODARBĪBAS GAITA

Nodarbība norisinās rotaļu laukumā. Pirms nodarbības uz rotaļu laukumu tiek aizvesta ķerra, kurā ir ielikti dārza piederumi (kaplis, lāpstas, puķupods), uz soliņa ir novietots rotaļu zaķēns, tam blakus – ziedi.

Sasveicināšanās

Aicina bērnus sasveicināties, skaitot pantiņu:

Labu rītu saulītei (*pastiepjām rokas uz augšu*)!

Labu rītu zemītei (*pieliekām plaukstas pie zemes*)!

Labu rītu actiņām (*pieskaramies acīm*)!

Labu rītu austiņām (*pieskaramies ausīm*)!

Labu rītu rociņām! (*izstiepjām un pagrozām rokas*)!

Labu rītu kājiņām (*padipinām ar kājiņām*)!

GALVENĀ DAĻA

Skolotāja aicina pievērst uzmanību rotaļu zaķēnam, kurš atvedis uz rotaļu laukumu ķerru. Aicina palūkoties, kas tajā ir iekšā.

Skolotāja paceļ katru dārza piederumu, aicina nosaukt to.

Kad dārza piederumi ir nosaukti, skolotāja aicina salīdzināt lāpstas pēc lieluma.

Skolotāja: Kur mana lielā lāpsta? Pēc tam aicina bērnus sameklēt mazās lāpstiņas. Kad lāpstiņas salīdzinātas, skolotāja pievērš uzmanību puķēm, kas stāv blakus rotaļu zaķēnam.

Skolotāja: Ko zaķēns mums atnesis? Kāpēc?

Skolotāja paskaidro, ka zaķēns vēlas izgreznot mūsu rotaļu laukumu ar puķēm – grib tās iestādīt puķupodā, bet nezina, kā.

Skolotāja: Vai palīdzēsim zaķēnam? Padomāsim, kas ir nepieciešams, lai iestādītu puķes!

Bērni tiek rosināti sameklēt zemi.

Praktiskais darbs

Aicina katru bērnu pēc kārtas ar

Nodarbība norisinās rotaļu laukumā.

lāpstiņu iebērt augsni puķupodā, kamēr zemes ir pietiekami, lai stādītu augu.

Skolotāja izņem augu no mazā puķupoda, aicina aplūkot un nosaukt tā daļas: saknes, kātu, lapas, ziedus. Skolotāja kopā ar bērniem ieliek augu podiņā, aprušina to ar zemi. Kad puķes ir iestādītas, skolotāja aicina rotaļu zaķēnu aplūkot veikumu. Kad iestādītie augi ir aplūkoti, bērni tiek aicināti pacienāt zaķēnu.

Skolotāja: Zaķēns mūs iepriecinājis, uzdāvinājis puķes, mēs arī varētu zaķēnu iepriecināt, pacienājot ar burkāniem.

Patstāvīgā darbība

Skolotāja katru bērnu aicina paņemt mazo lāpstiņu un doties uz smilšukasti, rosinot sameklēt aprakstos burkānus.

2. DAĻA

Tēma: „Ūdens”.

Mērķis: sekmēt domāšanas un uzmanības attīstību, izzinot ūdeni, tā nozīmi dabā.

Dominante: dabaszinības.

Pakārtotie darbības veidi: latviešu valoda, mājturība un tehnoloģijas.

Uzdevumi:

- ◆ veidot saudzīgu attieksmi pret dabu, rūpējoties par augiem, tos aplaistot;
- ◆ rosināt darboties ar tuvākajā apkārtnē sastopamajiem dabas materiāliem – pūpoliem, čiekuriem, akmentiņiem;
- ◆ vingrināties izprast jēdzienu pārus „viegls–smags”; „peld–grimst”, veicot vienkāršu pētījumu ar ūdeni;
- ◆ vingrināties saistīt valodu ar kustībām, iesaistoties pirkstu spēlēs;
- ◆ sekmēt artikulācijas aparāta attīstību.

Zaķēns ir daudz iemācījies un parotājies, nu viņam ir laiks doties mājās.

tību, vingrinoties pūst burbuļus.

Izmantojamie materiāli: lejkanna ar ūdeni, liela bļoda, dabas materiāli (pūpoli, čiekuri, akmentiņi), trīs mazas bļodas, sagatavots ziepjūdens, sarullēta papīra caurulītes katram bērnam.

Iepriekšējais darbs:

- ◆ pirms nodarbības lejkanna tiek novietota bērniem uzreiz neredzamā vietā;
- ◆ kamēr tiek aplaistītas puķes, vērots ūdens bļodā, otra skolotāja izvieto dabas materiālus;
- ◆ burbuļu pūšanai izmanto iepriekš sagatavotas (sarullētas) papīra caurulītes; kad papīra caurulītes gals ir samircis, samirkušo daļu var noplēst un turpināt pūst, līdz caurulīte ir tik īsa, ka nav iespējams pūst burbuļus.

NODARBĪBAS GAITA

Galvenā daļa

Skolotāja: Bērni, ko mēs esam aizmirsuši izdarīt, stādot puķes? Zaķēns

saka, ka viss nav izdarīts līdz galam. Ko mēs esam aizmirsuši? Puķēm ir vajadzīgs ūdens, lai tām būtu spēks augt. Sameklēsim, kur zaķēns ir nolīcis lejkannu!

Kad lejkanna ir atrasta, skolotāja mudina doties apliet puķes. Bērni veic vērojumu, skatās, kā līst ūdens.

Skolotāja: Bērni, kur palika ūdens? Vai mēs to redzam puķupodā? (Skolotāja paskaidro, ka zeme ūdeni uzsūc, tāpēc arī peļķes ar laiku pazūd.) Kas notiks, ja ūdeni ielies bļodā? Vai arī tad tas pazudīs? (Bērni tiek aicināti to pārbaudīt, lejot ūdeni bļodā. Skolotāja aicina ieklausīties skaņā, ar kādu ūdens sitas pret bļodu, vērot mazos burbulīšus.) Vai ūdens no bļodas pazuda? (Skolotāja paskaidro, ka bļoda ūdeni neuzsūc.) Bērni, ko vēl var darīt ar ūdeni?

Pārejai uz nākamo nodarbības daļu skolotāja aicina bērnus piedalīties pirkstīņrotāļā:

Pičiņu, pačiņu austiņām (ar plaukstām glauda austiņas):

Modriņi, modriņi sadzirdēt tām (plaukstas pie auss, rāda, ka klausās)!

Pičiņu, pačiņu actiņām (rokas dūrēs, berzē actiņas):

Tāliņi, tāliņi saredzēt tām (ar plaukstām rāda, ka skatās tālumā)!

Pičiņu, pačiņu kājiņām (ar plaukstām glauda augšstilbus):

Viegliņi, viegliņi patecēt tām (tipina uz vietas, veic kamoliņa tišanas kustības ar rokām)!

(Vilis Plūdons)

Kas notiks, ja ūdeni ielies bļodā? Vai arī tad tas pazudīs?

Skolotāja stāsta, ka šoreiz ūdens netiks izmantots, lai mazgātos, un aicina parādīt zaķim kādu gudrību, demonstrējot, ka ir lietas, kas ūdenī grimst, un ir tādas, kas tajā peld.

Skolotāja (aicina aplūkot apkārti): Ko mēs varētu ielikt ūdenī? (Vērš uzmanību uz dabas materiāliem, kas izklaidus ir izvietoti rotaļu laukumā stūrī.)

Praktiskais darbs

Skolotāja aicina nosaukt redzamos dabas materiālus, tos sašķirot pa traukiem. Kad dabas materiāli ir salasīti, skolotāja aicina tos iegremdēt ūdenī.

Skolotāja: Kas nogrima? Kas peld pa ūdens virsu? Kāpēc tā varētu būt? (Paskaidro, ka viegli priekšmeti peld, bet smagi – grimst.) Zaķēns ir piekūsis pēc tādas gudrības, tāpēc vēlas parotāties.

Skolotāja aicina parotāties ar ūdeni, piedāvājot burbulūdeni, un parāda, kā ziepjūdeni ieliek papīra caurulītes galu, tad to izņem un pa otru galu pūš, veidojot burbuļus. Aicina bērnus pūst burbuļus. Skolotāja palīdz bērniem, ja ir nepieciešams.

NOBEIGUMS

Skolotāja: Zaķēns ir daudz iemācījies un parotājies, nu viņam ir laiks doties mājās. Atvadīsimies no zaķēna, sakot „Uz redzēšanos!”.

Pieskāriens cilvēka būtībai

SANITA DĀBOLIŅA

Vislielākā mīkla pedagogam ir skolēna – bērna, pusaudža, jaunieša – dvēsele. Un varbūt, tikai nonākot saskarē ar to, skolotājs atskārst, ka arī viņējā ir gan priecīgs, gan reizēm baiss noslēpums viņam pašam. Jauna grāmata, kura septembrī, mācību gada sākuma un solījumu mēnesī, ir skaisti nosvinējusi atvēršanas svētkus, aicina ceļā uz šo mīklu un noslēpumu zemi – cilvēka dvēseli.

Intas Blūmas grāmata „Pieskāriens bērna dvēselei” mudina iet intuitīvi tveramu ceļu. Grāmatu „Latvijas karma” un „Ardievu, karma!”, bloga „Sirds ceļš” autore, Vidzemes Retritu centra, meditāciju, pašizziņas semināru (arī vebināru) un ceļojumu vadītāja I. Blūma ir novērojusi, ka bērni „šodien ir pavisam citādāki nekā mēs. Uz Zemi nāk pavisam citu vibrāciju Dvēselītes, un mums ir ticis gods tās kādu laiku pavadīt. Turklāt ne tik daudz audzināt un mācīt, cik mīlēt, atbalstīt vai – mazākais – netraucēt tām darīt to, pēc kā tās ir atnākušas”.

Šī ir grāmata, kas var kļūt par mācību un metodisko grāmatu skolotājam, audzinātājam un kas var ieprasīties ne tikai pārlasāmo grāmatu plauktiņā, bet arī mūsu rokās, kad strādājam (dzīvojam, mīlam...) kopā ar bērniem.

I. Blūma vienkārši un lietpratīgi izskaidro, kas ir meditācija bērnam un kādas ir tās funkcijas: meditācija bērnam ļauj sazemēties, nomierināties, dziedināties, atbrīvoties no zemo frekvenču enerģijas, no bailēm, izpaust savu iekšējo pasauli, piepildīties ar mīlestību, atvērt talantus un spējas. Vienkāršie, bet izjustie un gaišie meditāciju teksti pieaugušajam palīdz ieskatīties sava bērna (audzēkņa, skolēna) pasaulē, kā arī pašam sevī,

sadraudzējoties ar savu iekšējo bērnu.

Gruzīnu mākslinieces autodidaktes Natjas Čabukjani (*Natja Chabukiani*) brīnumaini dzīvi un krāsaini ilustrētajā grāmatā ir apkopotas deviņas meditācijas bērniem (miedziņa, mīlestības, enerģiju sakārtošanas, sazemēšanās, drosmes, eņģeļu, dziedināšanās, pašapziņas, talantu atvēršanas) un vēl viena īpaša meditācija, ko autore nosauc par pirmo soli, – tā ir māmiņas meditācija – sagatavošanās, noskaņošanās, lūgšana, pirms pieaugušais (jo māmiņas vietā var būt tētis, kāds no vecvecākiem, auklīte, skolotājs utt.) sāk vadīt meditāciju bērnam. Balstoties savā pieredzē, I. Blūma meistarīgi sagatavo katru pieaugušo šim darbam, tā ka bailēm (mums taču arvien ir bail uzsākt ko jaunu!) vairs nav vietas. Katrai meditācijai ir ievads – pieredze, paskaidrojumi, teorētiskais pamatojums.

Skolotājiem noteikti interesanta būs sadaļa „Jautājumi un atbildes” un „Atsauksmes”, kur rast idejas, iedrošinājumu, praktiskas norādes.

Atvēršanas svētki „Jāņa Rozes grāmatnīcā” uzplauka brīnišķīgi un viegli kā pati grāmata: ar mīliem vārdiem, īpašām burvju konfektēm, meditāciju, autogrāfiem un atkal kāda jauna ceļa apsolījumu katram pašam sev.

Inta Blūma (no kreisās) un Natja Čabukjani grāmatas „Pieskāriens bērna dvēselei” atklāšanā.